

C/2024/1768

22.3.2024

P9_TA(2023)0329

Przyszłość europejskiej branży księgarskiej

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 14 września 2023 r. w sprawie przyszłości europejskiej branży księgarskiej (2023/2053(INI))

(C/2024/1768)

Parlament Europejski,

- uwzględniając art. 167 Traktatu o funkcjonowaniu Unii Europejskiej,
- uwzględniając Konwencję ONZ o prawach osób niepełnosprawnych z 13 grudnia 2006 r.,
- uwzględniając Traktat z Marrakeszu z 27 czerwca 2013 r. o ułatwieniu dostępu do opublikowanych utworów osobom niewidomym, niedowidzącym i cierpiącym na inne zaburzenia odczytu druku,
- uwzględniając dyrektywę 2001/29/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 22 maja 2001 r. w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym ⁽¹⁾,
- uwzględniając dyrektywę 2001/84/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 27 września 2001 r. w sprawie prawa autora do wynagrodzenia z tytułu odsprzedaży oryginalnego egzemplarza dzieła sztuki ⁽²⁾,
- uwzględniając dyrektywę 2006/115/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z 12 grudnia 2006 r. w sprawie prawa najmu i użyczenia oraz niektórych praw pokrewnych prawu autorskiemu w zakresie własności intelektualnej ⁽³⁾,
- uwzględniając dyrektywę 2012/28/UE Parlamentu Europejskiego i Rady z 25 października 2012 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z utworów osieroconych ⁽⁴⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1563 z 13 września 2017 r. w sprawie transgranicznej wymiany między Unią a państwami trzecimi kopii w dostępnych formatach określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem ⁽⁵⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1564 z 13 września 2017 r. w sprawie niektórych dozwolonych sposobów korzystania z określonych utworów i innych przedmiotów chronionych prawem autorskim i prawami pokrewnymi z korzyścią dla osób niewidomych, osób słabowidzących lub osób z niepełnosprawnościami uniemożliwiającymi zapoznanie się z drukiem oraz w sprawie zmiany dyrektywy 2001/29/WE w sprawie harmonizacji niektórych aspektów praw autorskich i pokrewnych w społeczeństwie informacyjnym ⁽⁶⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług ⁽⁷⁾,
- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2017/1128 z 14 czerwca 2017 r. w sprawie transgranicznego przenoszenia na rynku wewnętrznym usług online w zakresie treści ⁽⁸⁾,
- uwzględniając dyrektywę Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/790 z 17 kwietnia 2019 r. w sprawie prawa autorskiego i praw pokrewnych na jednolitym rynku cyfrowym oraz zmiany dyrektyw 96/9/WE i 2001/29/WE ⁽⁹⁾,

⁽¹⁾ Dz.U. L 167 z 22.6.2001, s. 10.

⁽²⁾ Dz.U. L 272 z 13.10.2001, s. 32.

⁽³⁾ Dz.U. L 376 z 27.12.2006, s. 28.

⁽⁴⁾ Dz.U. L 299 z 27.10.2012, s. 5.

⁽⁵⁾ Dz.U. L 242 z 20.9.2017, s. 1.

⁽⁶⁾ Dz.U. L 242 z 20.9.2017, s. 6.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70.

⁽⁸⁾ Dz.U. L 168 z 30.6.2017, s. 1.

⁽⁹⁾ Dz.U. L 130 z 17.5.2019, s. 92.

- uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/695 z 28 kwietnia 2021 r. ustanawiające Program ramowy w zakresie badań naukowych i innowacji „Horyzont Europa” oraz zasady uczestnictwa i upowszechniania obowiązujące w tym programie oraz uchylające rozporządzenia (UE) nr 1290/2013 i (UE) nr 1291/2013 ⁽¹⁰⁾,
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2021/818 z 20 maja 2021 r. ustanawiające program „Kreatywna Europa” (2021–2027) oraz uchylające rozporządzenie (UE) nr 1295/2013 ⁽¹¹⁾,
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/1925 z 14 września 2022 r. w sprawie kontestowalnych i uczciwych rynków w sektorze cyfrowym oraz zmiany dyrektyw (UE) 2019/1937 i (UE) 2020/1828 (akt o rynkach cyfrowych) ⁽¹²⁾,
 - uwzględniając rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2022/2065 z 19 października 2022 r. w sprawie jednolitego rynku usług cyfrowych oraz zmiany dyrektywy 2000/31/WE (akt o usługach cyfrowych) ⁽¹³⁾,
 - uwzględniając Europejską kartę języków regionalnych lub mniejszościowych,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 19 maja 2021 r. w sprawie sztucznej inteligencji w sektorze edukacji i kultury oraz w sektorze audiowizualnym ⁽¹⁴⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 5 maja 2010 r. zatytułowaną „Europeana – kolejne kroki” ⁽¹⁵⁾,
 - uwzględniając swoją rezolucję z 27 września 2007 r. w sprawie i2010: europejska biblioteka cyfrowa ⁽¹⁶⁾,
 - uwzględniając rezolucję Rady z dnia 12 lutego 2001 r. w sprawie stosowania krajowych systemów jednolitej ceny książki ⁽¹⁷⁾,
 - uwzględniając art. 54 Regulaminu,
 - uwzględniając sprawozdanie Komisji Kultury i Edukacji (A9-0257/2023),
- A. mając na uwadze, że książki odgrywają zasadniczą rolę w naszych społeczeństwach jako nieocenione źródło wiedzy, edukacji, kultury, informacji i rozrywki oraz istotny sposób ochrony i upowszechniania wartości UE, jej różnorodności kulturowej i językowej oraz dziedzictwa kulturowego;
- B. mając na uwadze, że książki rozwijają umiejętności językowe i pozwalają wzbogacić słownictwo, pomagają ludziom w zrozumieniu i wyrażaniu złożonych idei, a także sprzyjają krytycznemu myśleniu, pobudzaniu ciekawości, umiejętnościom analitycznym, demokratycznemu uczestnictwu i włączeniu społecznemu;
- C. mając na uwadze, że książki odgrywają również szczególnie ważną rolę w życiu człowieka od najmłodszych lat, przyczyniając się do jego rozwoju poznawczego, emocjonalnego i społecznego;
- D. mając na uwadze, że europejska branża księgarska jest jednym z największych sektorów kultury w Europie, w którym co roku publikowanych jest około 600 000 tytułów, a według szacunków w całym łańcuchu wartości w UE pracuje ponad pół miliona osób;
- E. mając na uwadze, że cały łańcuch wartości branży księgarskiej opiera się na równowadze między poszczególnymi podmiotami, takimi jak autorzy, wydawcy, dystrybutorzy, drukarze, tłumacze, księgarze, bibliotekarze i wreszcie czytelnicy; mając na uwadze, że każdy z nich odgrywa kluczową rolę oraz że wszelkie środki mające negatywny wpływ na któregokolwiek z nich wpływają negatywnie na cały łańcuch;
- F. mając na uwadze, że źródłem twórczym wszystkich książek są ich autorzy, którzy stanowią także trzon sektora;
- G. mając na uwadze, że europejscy wydawcy, z których zdecydowana większość to MŚP, a nawet mikroprzedsiębiorstwa, odgrywają kluczową rolę w gwarantowaniu różnorodności kulturowej i wolności wypowiedzi, umożliwiając w ten sposób pluralizm wyrażanych opinii;
- H. mając na uwadze, że stworzenie książki wymaga od wydawców spójnych i ryzykownych długoterminowych inwestycji w celu zapewnienia szerokiej gamy utworów;
- I. mając na uwadze, że aby zapewnić czytelnikom obszerną ofertę tytułów, europejska branża księgarska potrzebuje skutecznego prawa autorskiego, które gwarantuje wszystkim ogniom łańcucha wartości wynagrodzenie za działalność twórczą i zachęty do inwestowania w nowe książki;

⁽¹⁰⁾ Dz.U. L 170 z 12.5.2021, s. 1.

⁽¹¹⁾ Dz.U. L 189 z 28.5.2021, s. 34.

⁽¹²⁾ Dz.U. L 265 z 12.10.2022, s. 1.

⁽¹³⁾ Dz.U. L 277 z 27.10.2022, s. 1.

⁽¹⁴⁾ Dz.U. C 15 z 12.1.2022, s. 28.

⁽¹⁵⁾ Dz.U. C 81 E z 15.3.2011, s. 16.

⁽¹⁶⁾ Dz.U. C 219 E z 28.8.2008, s. 296.

⁽¹⁷⁾ Dz.U. C 73 z 6.3.2001, s. 5.

- J. mając na uwadze, że sektor książek odgrywa zasadniczą rolę we wspieraniu wolności wypowiedzi, z której można korzystać jedynie poprzez zapewnienie wolności, niezależności, a także różnorodności i odpowiedzialności autorów w branży wydawniczej;
- K. mając na uwadze, że wpływ i presja regulacyjna wywierane przez rządy niektórych państw członkowskich na sektor książek oraz zjawisko autocenzury ze strony autorów mają negatywny wpływ na różnorodność kulturową i wolność wypowiedzi, co jest sprzeczne z wartościami UE;
- L. mając na uwadze, że książki drukowane, e-książki i audiobooki stanowią różne opcje dostępne obecnie na rynku i wzajemnie się uzupełniają;
- M. mając na uwadze, że książki drukowane stanowią około 85 %⁽¹⁸⁾ książek sprzedawanych na rynku europejskim, są szczególnie preferowane przez młodych czytelników i okazały się przynosić większe korzyści dla rozwoju dzieci;
- N. mając na uwadze, że księgarnie i biblioteki, zwłaszcza w społecznościach lokalnych, promują czytelnictwo, wiedzę i kulturę oraz odgrywają kluczową rolę we wspieraniu włączenia społecznego i cyfrowego;
- O. mając na uwadze, że rosyjska wojna napastnicza przeciwko Ukrainie, wynikający z niej wzrost kosztów prowadzenia działalności, galopująca inflacja i kryzys w branży papierniczej stworzyły poważne wyzwania dla sektora książek i ograniczyły jego konkurencyjność;
- P. mając na uwadze, że pandemia COVID-19 wywarła znaczący wpływ na europejski sektor książek, powodując różnorodne skutki w państwach członkowskich i w różnych częściach łańcucha wartości; mając na uwadze, że sektor ten okazał się jednak odporny w tym zakresie, w szczególności w tych państwach członkowskich, które oferowały odpowiednie i ukierunkowane wsparcie;
- Q. mając na uwadze, że wiele książek publikowanych w UE nie jest dostępnych dla czytelników europejskich z powodu różnorodności językowej i rozdrobnienia geograficznego rynku UE, a w szczególności z powodu braku tłumaczeń z języków innych niż angielski, w tym języków mniej używanych;
- R. mając na uwadze stały spadek czytelnictwa spowodowany popularnością mediów społecznościowych, platform cyfrowych i aplikacji, które w wielu przypadkach zastąpiły czytanie dla przyjemności jako zajęcie, któremu oddajemy się w wolnym czasie;
- S. mając na uwadze, że odsetek książek produkowanych w formatach dostępnych dla osób z niepełnosprawnościami stale rośnie, ale jest wciąż niewystarczający;
- T. mając na uwadze, że dostępność książek cyfrowych stwarza możliwość poprawy dostępności dla osób z niepełnosprawnościami, co wymaga odpowiednich inwestycji w produkcję różnych formatów i rozwój odpowiednich umiejętności;
- U. mając na uwadze, że brak kompatybilności między formatami e-książek wzmacnia pozycję dominujących podmiotów na rynku, ograniczając jednocześnie wybór, jakim dysponują konsumenci, i ochronę konsumentów;
- V. mając na uwadze, że brexit znacząco wpłynął na łańcuch dostaw na europejskim rynku książek, zakłócając przywóz i wywóz, a także powodując wzrost cen książek oraz kosztów wysyłki i ceł, co negatywnie wpłynęło na rozpowszechnianie treści europejskich;
- W. mając na uwadze, że brexit miał również negatywny wpływ na rozwój bardzo potrzebnych umiejętności w sektorze wydawniczym, ponieważ ograniczył wymianę studentów między Zjednoczonym Królestwem, Irlandią i innymi krajami europejskimi w ramach wysoko cenionych programów wydawniczych;
- X. mając na uwadze, że obecne niedobory papieru i tuszu utrudniają produkcję książek;
- Y. mając na uwadze, że wiele książek dla dzieci jest drukowanych w Azji z powodu niewystarczających zdolności produkcyjnych w Europie;
- Z. mając na uwadze, że rozporządzenie w sprawie wylesiania⁽¹⁹⁾ będzie wymagało od drukarzy i producentów papieru gromadzenia i przekazywania danych dotyczących źródeł drewna wykorzystywanego do produkcji papieru do książek, ponieważ po przetworzeniu drewna w papier identyfikacja źródła staje się niemożliwa;

⁽¹⁸⁾ Statystyki dotyczące europejskiego rynku książek z lat 2021–2022, Federacja Wydawców Europejskich.

⁽¹⁹⁾ Rozporządzenie Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2023/1115 z 31 maja 2023 r. w sprawie udostępniania na rynku unijnym i wywozu z Unii niektórych towarów i produktów związanych z wylesianiem i degradacją lasów oraz uchylecia rozporządzenia (UE) nr 995/2010, Dz.U. L 150 z 9.6.2023, s. 206.

AA. mając na uwadze, że ustalone ceny książek w niektórych państwach członkowskich służą jako instrument ochrony ich polityki kulturalnej i mogą pomóc w zapewnieniu pluralizmu redakcyjnego, dużej podaży książek i zróżnicowanej lokalnej sieci niezależnych księgarzy, zwłaszcza w świetle rosnącej sprzedaży przez internet;

Spoleczne znaczenie dostępu do książek

1. wzywa wszystkie państwa członkowskie do uznania książek za dobro podstawowe oraz do podjęcia działań na szczeblu krajowym w celu dalszego promowania czytelnictwa od najmłodszych lat;
2. podkreśla, że należy zapewnić równowagę w ekosystemie książek poprzez zagwarantowanie konkretnych ról pełnionych przez różne podmioty w łańcuchu wartości, tj. przez autorów, wydawców, drukarzy, dystrybutorów, tłumaczy, księgarzy i biblioteki;
3. podkreśla wartość książek jako narzędzi promowania różnorodności i integracji grup zagrożonych marginalizacją społeczną, w szczególności osób nieposiadających umiejętności cyfrowych, osób z niepełnosprawnościami oraz mniejszości;
4. wzywa zatem państwa członkowskie do jak najszybszego wdrożenia europejskiego aktu w sprawie dostępności⁽²⁰⁾ oraz do zapewnienia osobom z niepełnosprawnościami dostępu do książek w odpowiednich formatach, z myślą o ich integracji kulturowej, społecznej i zawodowej;
5. przypomina, że europejski akt w sprawie dostępności jest zbieżny z traktatem z Marrakeszu, który transponowano do prawodawstwa UE dyrektywą (UE) 2017/1564 i rozporządzeniem (UE) 2017/1563, w związku z czym podkreśla, że należy unikać powielania i nieuczciwej konkurencji przy udostępnianiu książek;
6. podkreśla, że ze względu na dużą liczbę tytułów dostępnych na rynku oraz wyzwania techniczne związane z dostępnością nie wszystkie e-książki będą dostępne do 2025 r.;
7. w związku z tym wzywa państwa członkowskie, by zapewniły odpowiednie zasoby w celu pokrycia wysokich kosztów oraz przypomina, że należy przestrzegać odstępstw przyznanych na mocy europejskiego aktu w sprawie dostępności, zwłaszcza w przypadku małych i bardzo małych wydawców, a także zadbać o to, by wymóg udostępniania e-książek nie skutkował zmniejszeniem oferty książek na rynku;
8. wzywa państwa członkowskie, by zadbały o odpowiednie wsparcie finansowe i strukturalne dla branży, zwłaszcza dla MŚP i mikroprzedsiębiorstw, przy jednoczesnym finansowaniu badań naukowych i innowacji z przeznaczeniem na zwiększenie dostępności;
9. zwraca się do Komisji, aby w swoim śródkresowym przeglądzie programu „Kreatywna Europa” na lata 2021–2027 wprowadziła wymierne cele dotyczące sposobu wykorzystania środków finansowych, tak by poprawić dostępność książek dla osób z niepełnosprawnościami;

Wspieranie i promowanie lepszego obiegu książek europejskich

10. wzywa Komisję i państwa członkowskie do zwiększenia budżetu programu „Kreatywna Europa” na lata 2028–2034, w szczególności przez przeznaczenie większych środków na sektor branżę księgarską, oraz do rozszerzenia wsparcia dla tej branży za pośrednictwem programu „Horyzont Europa” na lata 2028–2034;
11. wzywa państwa członkowskie do promowania różnorodnych utworów o dużej wartości kulturalnej i społecznej przez zwiększenie budżetu bibliotek przeznaczonego na zakupy, tak aby mogły one rozszerzać ofertę dostępnych książek i zbiorów oraz wyjść naprzeciw potrzebom ich społeczności; wzywa ponadto państwa członkowskie do wspierania lokalnych księgarni i ochrony zdolności inwestycyjnych wydawców;
12. podkreśla, że należy wspierać powstawanie i tłumaczenie książek europejskich, w szczególności zwiększając finansowanie publiczne zarówno na szczeblu krajowym, jak i europejskim, aby poprawić obieg, widoczność i różnorodność przetłumaczonych książek;
13. w związku z powyższym wzywa Komisję i państwa członkowskie do promowania różnorodności kulturowej poprzez wspieranie tłumaczenia książek na języki regionalne, mniejszościowe i rzadziej używane;
14. podkreśla, że należy wspierać przekłady europejskiej literatury faktu, zwłaszcza za pośrednictwem programu „Kreatywna Europa”, który obecnie nie dopuszcza takiej możliwości;
15. podkreśla znaczenie mobilności i wymiany między autorami i tłumaczami w celu ułatwienia im pracy twórczej i zwiększenia ich możliwości zdobywania nowych doświadczeń zawodowych za granicą;

⁽²⁰⁾ Dyrektywa Parlamentu Europejskiego i Rady (UE) 2019/882 z dnia 17 kwietnia 2019 r. w sprawie wymogów dostępności produktów i usług (Dz.U. L 151 z 7.6.2019, s. 70).

16. z zadowoleniem przyjmuje nową inicjatywę dotyczącą mobilności „Culture Moves Europe”, która jest częścią programu „Kreatywna Europa” i oferuje dotacje na mobilność artystom i osobom zawodowo związanym z kulturą, w szczególności tłumaczom literatury;
17. w związku z powyższym wzywa Komisję do zbadania możliwości dalszego rozszerzenia tej inicjatywy na innych przedstawicieli branży księgarskiej;
18. przypomina, że zdolność sektora książek do utrzymania zróżnicowanej sieci księgarzy i rynku opartego na innowacjach zależy od odpowiedniego kształcenia i szkolenia, które umożliwi karierę zawodową w branży księgarskiej;
19. podkreśla, że Komisja ogłosiła rok 2023 Europejskim Rokiem Umiejętności, i w związku z tym wzywa państwa członkowskie do wspierania programów kształcenia i szkolenia przeznaczonych dla różnych podmiotów branży księgarskiej;
20. zwraca uwagę na znaczenie Europejskiej Nagrody Literackiej, która podkreśla kreatywność i różnorodność współczesnej literatury pięknej powstającej w UE, promuje obieg dzieł literackich w UE i zachęca do większego zainteresowania dziełami literackimi pochodzącymi z innych państw członkowskich;
21. popiera dalsze propagowanie Europejskiej Nagrody Literackiej w państwach członkowskich, w tym poprzez utworzenie nagrody w kategorii europejskich książek dla dzieci;
22. podkreśla, że influencerzy odgrywają pozytywną rolę w innowacyjnym promowaniu książek w mediach społecznościowych, wspierając tym samym czytanie i kulturę europejską wśród młodszych pokoleń;

Ku inkluzywnej kulturze czytelniczej

23. wzywa do podejmowania liczniejszych inicjatyw zachęcających do czytelnictwa w państwach członkowskich, np. do wprowadzenia „bonów na kulturę”, zwłaszcza dla ludzi młodych i grup zmarginalizowanych, które to bony mogłyby ułatwić im zakup książek;
24. zachęca państwa członkowskie do opracowania zintegrowanej polityki krajowej na rzecz promowania umiejętności czytania i pisania, w tym poprzez współpracę między branżą księgarską a sektorem edukacji, oraz wzywa Eurostat do dostarczania aktualnych i porównywalnych danych na temat nawyków w zakresie czytania, zwłaszcza wśród dzieci;
25. wzywa do większego wspierania w szczególności książek dla dzieci, które należy promować poprzez ustanowienie programu „Pierwsza książka” lub podobnych, zachęcających do czytania inicjatyw na szczeblu krajowym;
26. podkreśla znaczenie czytelnictwa we wczesnym dzieciństwie, zwłaszcza czytania książek drukowanych, dla rozwoju umiejętności poznawczych oraz umiejętności czytania i pisania u dzieci;
27. podkreśla w związku z tym rolę bibliotek szkolnych i wyszkolonych bibliotekarzy w dostarczaniu wskazówek, ułatwianiu dostępu do wiedzy i promowaniu nawyków czytelniczych;
28. z zadowoleniem przyjmuje zainauguowanie przez Komisję pierwszego Dnia Autorów Europejskich w celu zachęcenia młodszych pokoleń do czytania książek i wyraża chęć zaangażowania się w kontynuację i wzmocnienie tej inicjatywy w celu zagwarantowania długotrwałej spuścizny;
29. wzywa państwa członkowskie do utworzenia sieci „ambasadorów i ambasaderek czytelnictwa”, składającej się z szanowanych i wpływowych osób będących wzorem do naśladowania, które dzieliłyby się pasją i entuzjazmem, promując czytelnictwo;
30. podkreśla ważną rolę, jaką odgrywa Europeana, europejska platforma cyfrowa dziedzictwa kulturowego; wzywa zatem do większych wysiłków na rzecz dalszego rozwoju, finansowania i promowania tej platformy;
31. podkreśla rolę bibliotek i księgarni jako bezpiecznych i przyjaznych miejsc, w których szanuje się wiele różnych punktów widzenia oraz w których działają czytelnie i prowadzona jest działalność kulturalna; ubolewa nad wszelkimi atakami na te placówki;
32. podkreśla społeczną rolę bibliotek jako miejsc, w których obywatele spotykają się z autorami i wymieniają poglądy, zwłaszcza w małych miastach i regionach słabiej rozwiniętych; wzywa państwa członkowskie do przeznaczenia odpowiednich środków finansowych na biblioteki i podkreśla znaczenie współpracy między bibliotekami publicznymi w całej Europie;
33. podkreśla, że niezależne księgarnie stanowią podstawę społeczności lokalnych, oferują klientom zróżnicowane doświadczenia i często wspierają nowych i lokalnych autorów;

34. wzywa zatem Komisję, by stworzyła oznaczenie dla niezależnych księgarń w UE, aby zwiększyć widoczność lokalnych księgarń i propagować różnorodność europejskich książek;
35. podkreśla pozytywną rolę targów książek w promowaniu czytelnictwa i autorów, we wspieraniu obiegu książek europejskich i wymianie dobrych praktyk w tej branży;
36. z niepokojem odnotowuje rosnące tendencje do cenzury w niektórych państwach członkowskich i przypomina, że sektor książek ma do odegrania istotną rolę w ochronie wolności wypowiedzi i zwalczaniu dezinformacji, w szczególności poprzez zapewnienie autorom, w tym osobom pochodzącym z różnych i zmarginalizowanych środowisk, dostępu do wsparcia i możliwości szkoleniowych;
37. pochwała różne inicjatywy wspierające Ukrainę od początku wojny, w szczególności mające na celu zapewnienie dzieciom dostępu do książek oraz ułatwiające integrację uchodźców i ochronę kultury ukraińskiej;
38. wzywa Komisję do dopilnowania, aby nadal przeznaczano wystarczające środki finansowe na wspieranie ukraińskiej branży księgarskiej, w tym artystów i autorów, przez czas trwania wojny i odbudowy kraju;
39. podkreśla rolę, jaką program „Kreatywna Europa” odgrywa w finansowaniu niektórych z tych projektów, takich jak inicjatywa „Tales of Eukraine”;

Wyzwania dla przyszłego wzrostu branży księgarskiej

40. wzywa Komisję i państwa członkowskie do wspierania transformacji ekologicznej tego sektora, w szczególności za pomocą zachęt finansowych, badań i współpracy między wszystkimi podmiotami w łańcuchu dostaw, w tym w odniesieniu do wykorzystania surowców, zrównoważonych opakowań i transportu niezbędnych w produkcji i dystrybucji książek drukowanych;
41. podkreśla, że branża księgarska opiera się głównie na książkach w formie papierowej, i wzywa Komisję do uwzględnienia tego faktu przy opracowywaniu i wdrażaniu polityki transformacji ekologicznej;
42. z zadowoleniem przyjmuje wysiłki branży księgarskiej na rzecz bardziej ekologicznego i zrównoważonego drukowania książek dzięki stosowaniu papieru certyfikowanego i pochodzącego z recyklingu, a także różne podobne inicjatywy, takie jak kalkulatory śladu węglowego i oznakowanie ekologiczne, które pozwalają konsumentom zrozumieć i zmniejszyć ich wpływ na środowisko;
43. wzywa Komisję do stworzenia znaku „Wydrukowano w Europie”;
44. wzywa państwa członkowskie i zainteresowane strony w branży księgarskiej do opracowania planów zapobiegania nadmiernym nakładom książek i wadliwym książkom oraz ich usuwania w ramach transformacji ekologicznej tej branży, w tym poprzez wspieranie programów drukowania na żądanie oraz ograniczenie niszczenia książek, zwłaszcza w związku z odnawianiem zbiorów;
45. wzywa Komisję i państwa członkowskie do monitorowania produkcji papieru i tuszu oraz do wspierania rozwoju zdolności przemysłowych europejskiej branży księgarskiej w celu ograniczenia emisji dwutlenku węgla poprzez drukowanie książek, w tym książek dla dzieci i młodzieży, w Europie;
46. wzywa Komisję do opracowania jasnych wytycznych dotyczących wdrażania rozporządzenia w sprawie wylesiania, z uwzględnieniem specyfiki i złożoności łańcucha wartości branży księgarskiej, w celu zadbania o to, aby obowiązki poszczególnych podmiotów były proporcjonalne i wykonalne;
47. przyjmuje do wiadomości zastosowanie w tej branży sztucznej inteligencji (AI), takie jak zautomatyzowana analiza tekstów, znakowanie metadanych, wyszukiwanie online i profesjonalne narzędzia do automatyzacji tłumaczeń;
48. podkreśla znaczenie przejrzystości w odniesieniu do szkoleń dotyczących AI, w tym gromadzenia danych i ich źródeł;
49. zachęca państwa członkowskie i Komisję do wspierania szkoleń dla osób zaangażowanych w branżę księgarską, aby wyposażać je w wiedzę i umiejętności niezbędne do pomyślnego dostosowania się do zmian związanych z AI;
50. wzywa Komisję do wspierania projektów badań naukowych i innowacji dotyczących wykorzystania AI w celu zwiększenia efektywności sektora, zwłaszcza w odniesieniu do zrównoważenia środowiskowego i dostępności, na przykład za pośrednictwem programu „Horyzont Europa”;
51. wzywa Komisję do wspierania krajowych inicjatyw na rzecz wymiany i standaryzacji danych oraz do gromadzenia danych na temat europejskiej branży księgarskiej jako całości, aby lepiej zrozumieć wyzwania, z którymi branża ta musi się zmierzyć, oraz aby w jeszcze większym stopniu wspierać ją, optymalizując produkcję, dystrybucję i zrównoważone wysiłki podejmowane w tym procesie;

52. podkreśla znaczenie gromadzenia danych od wydawców w celu wskazania informacji o pochodzeniu wszystkich części książki w całym łańcuchu produkcyjnym, w tym informacji na temat miejsca produkcji i certyfikatu pochodzenia wykorzystanych materiałów;
53. wzywa państwa członkowskie do zapewnienia godnych warunków pracy pracownikom branży księgarskiej, w tym sprawiedliwego wynagrodzenia dla tłumaczy i autorów książek;
54. odnotowuje, że chociaż kobiety stanowią większość osób zatrudnionych w branży księgarskiej, są nadal niedostatecznie reprezentowane na wyższych stanowiskach kierowniczych;
55. apeluje do państw członkowskich o stosowanie zerowej stawki VAT na książki, niezależnie od ich formatu i sposobu dostępu do nich, tak aby wspierać gospodarkę opartą na wiedzy, zachęcać do czytania i promować długotrwałe korzyści płynące z lektury;
56. podkreśla, że należy zapewnić uczciwą konkurencję i przejrzystość w odniesieniu do własności wydawnictw na rynku książek, aby zagwarantować konsumentom wybór i różnorodność kulturową; zwraca uwagę na nieuczciwe praktyki niektórych dominujących podmiotów internetowych, które nadużywają swojej pozycji ze szkodą dla mniejszych podmiotów w łańcuchu wartości;
57. podkreśla rolę, jaką odgrywają bezpłatne dostawa lub niskie opłaty za dostawę oferowane przez niektóre dominujące platformy internetowe w celu przyciągnięcia konsumentów, oraz wpływ, jaki ma to na uczciwą konkurencję, zwłaszcza w odniesieniu do niezależnych księgarni;
58. wzywa do zapewnienia kompatybilności e-książek na wszystkich urządzeniach, ponieważ konsumenci powinni mieć możliwość nabywania e-książek od dowolnego dostawcy, niezależnie od używanego czytnika, oraz dostępu do wszelkich e-książek, ich odczytu, przechowywania i przekazywania w dowolnym formacie;
59. wzywa Komisję do włączenia kompatybilności formatów e-książek i czytników w zakres aktu o rynkach cyfrowych;
60. wzywa Komisję i państwa członkowskie do monitorowania skutecznego wdrażania aktu o rynkach cyfrowych i przestrzegania obowiązków z niego wynikających przez dominujących uczestników rynku internetowego;

o

o o

61. zobowiązuje swoją przewodniczącą do przekazania niniejszej rezolucji Radzie i Komisji.
-